

Barne- og familiedepartementet

Deres referanse: 21/3099

2021-09-24

Høring NOU 2021:3 – Barneliv, foran, bak og i skjermen

Norsk Presseforbund er paraplyorganisasjon for frie redaktørstyrte medier, herunder redaktører, journalister og utgivere, som følger Vær Varsom-plakaten og Redaktørplakaten. Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere, herunder ledere og frilansere, som har journalistikk som yrke. Norsk Redaktørforening (NR) er en landsomfattende sammenslutning av redaktører i alle typer medier.

Vi vil på generelt grunnlag understreke betydningen av at alle regulatoriske inngrep i ytringsfriheten må skje i samsvar med de prinsippene som er slått fast i så vel internasjonale konvensjoner, primært Den europeiske menneskerettskonvensjonens artikkel 10 og FNs erklæring om sivile og politiske rettigheter artikkel 19, som den norske Grunnlovens § 100. Det innebærer ikke bare at inngrepene må være foreskrevet i lov, men at de må være nødvendige og forholdsmessige. Vi noterer at dette også understrekes i utredningen. I den sammenheng er det viktig å være bevisste på at enhver begrensning i adgangen til å publisere eller distribuere innhold, samtidig innebærer en begrensning i mottakernes rett til å *motta* informasjon. Utredningen peker helt korrekt på at barn har rett til både ytringsfrihet, deltakelse og beskyttelse.

Sett i lys av det ovenstående er vi fornøyde med at utvalget ikke foreslår nye lovbestemmelser, eller endringer i eksisterende lovgivning, når det gjelder grensene for hva som ansees som lovlig innhold. Vi mener dagens regler, hva gjelder de materielle grensene for ytringsfriheten, er tilstrekkelig strenge til å ramme de ytringer og den type innhold som det, ut fra internasjonale konvensjoner og nasjonal lovgivning, er nødvendig å ramme.

Vi konstaterer at utvalget først og fremst foreslår tiltak som skal forbedre både barns og foresattes kunnskaper og kompetanse når det kommer til mediebruk, særlig på digitale flater. Dette, kombinert med økt bevissthet om underliggende temaer som er særlig utfordrende for barn og unge, vil etter vårt syn være den beste måten å møte disse problemstillingene på.

Vi mener i den sammenheng at kildekritikk og ytringsfrihet må bli en mer sentral del av undervisningen i skolen. De redaktørstyrte, journalistiske mediene er under sterkt press blant annet av aktører som ønsker å spre uriktig informasjon, bare fortelle «halve historier» eller provosere frem motsetninger på gale premisser. Det er da avgjørende viktig at den kommende generasjoner trenes opp til å utøve kritisk tilnærming og bevissthet om hvor de henter informasjon fra, og hva de sprer videre.

Samtidig er konsekvensen av å være best på ytringsfrihet, at vi også må lære oss å tåle motstemmer og ta til motmæle, på en slik måte at vi ikke støtter meddebattanter fra oss. Et slikt ytringsklima kommer ikke av seg selv, men er noe vi må lære oss og neste generasjon opp til. I dag er det for mange som ikke deltar i det offentlige ordskiftet. Vi tror skolen kan ha en sentral rolle i å gjøre noe med det.

Vi registrerer også at utvalget legger stor vekt på informasjon og forebygging. Blant annet understreker utvalget politiets rolle. Det heter blant annet:

«Forståelsen for politiets tilstedeværelse på internett bør styrkes, spesielt det forebyggende arbeidet. Myndighetene bør hjelpe til å forme en organisasjon som jobber forebyggende på internett som en naturlig del av forebyggende aktivitet.»

Vi har ingen innvendinger mot at politiet driver forebyggende arbeid opp dette området, i form av å informere om hvor grensene går for hva som er tillatt å publisere og hvordan man kan og bør håndtere de tilfellene hvor noen går over grensene. Samtidig er det grunn til å minne om at forebyggende arbeid på ytringsfrihetsområdet fort kan bli problematisk, sett opp mot både sensurforbudet i Grunnlovens § 100 og – uavhengig av dette – risikoen for at en sterk tilstedeværelse av politiet på nett kan bidra til en nedkjølende effekt på både barn og voksnes vilje og ønske til å ytre seg på nett eller hente informasjon derfra.

Når det gjelder spørsmålet om endringer i bildeprogramloven, viser vi til det vi oppfatter som hovedsynspunktene til så vel Medietilsynet som de sentrale aktørene, oppsummert slik:

- Fastsettelse av aldersgrenser legges i sin helhet til distributørene.
- Det opprettes ikke et overordnet bransjeorgan.

Vi slutter oss til disse konklusjonene.

Med vennlig hilsen

for Norsk Presseforbund

Elin Floberghagen
generalsekretær

Norsk Journalistlag

Ina Lindahl Nyrud
advokat

Norsk Redaktørforening

Arne Jensen
generalsekretær